

ASIA Päätös ympäristönsuojelulain 78 §:n mukaisesta ilmoituksesta, joka koskee pilaantuneen maaperän puhdistamista Kuluntalahden öljyvahinkoalueella Kajaanissa.

ILMOITTAJA

Neste Oil Oyj
Keilaranta 21, Espoo
PL95, 00095 Neste Oil

Yhteyshenkilö:
Kai Larnimaa
puh. 050 458 4467
e-mail: kail.larnimaa@nesteoil.com

KIINTEISTÖ, SEN SIJAINTI JA KÄYTTÖTARKOITUS

Öljyvahingon seurauksena pilaantuneet maa-alueet sijaitsevat Kajaanin Kuluntalahdessa Huoltovarmuuskeskuksen öljyvaraston läheisyydessä sekä alueella virtaavan Kulunnanpuron varrella. Kaiken kaikkiaan öljyvahinkoalueen vaikutusalueella on ilmoituksen mukaan yhteensä 25 kiinteistöä, jotka on esitetty ilmoituksen liitteessä 3 sekä kartassa 2.

Kulunnanpuron varrella sekä Jormuanlahden ranta-alueella on asuinrakennuksia. Pääosa asuinrakennuksista ja loma-asunnoista sijoittuu Jormuanlahden ranta-alueelle. Alue on pääosin metsätalouskäytössä. Kulunnanpuron ympäristö on soista ja metsäistä. Metsä on havu- ja sekametsää. Osa soista on ojitettuja ja osa on alavaa puronvarren mättäistä rantasuota.

KIINTEISTÖN OMISTAJA

Ilmoituksessa öljyvahingon vaikutusalueeksi on ilmoitettu yhteensä 25 kiinteistöä. Kiinteistöjen omistajien tiedot on esitetty ilmoituksen liitteessä 3.

TOIMINNAN ILMOITUSVELVOLLISUUS JA VIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojelulain 78 §:n mukaan pilaantuneiden maa-ainesten käsittelyyn on pääsääntöisesti oltava ympäristölupa. Säännöksen mukaan luvan sijasta riittää ilmoitus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jos pilaantuneen alueen laajuus ja maaperän pilaantumisen aste on riittävästi selvitetty, jos puhdistamisessa noudatetaan yleisesti käytössä olevaa hyväksyttävää puhdistusmenetelmää ja jos toiminnasta ei aiheudu ympäristön muuta pilaantumista.

Monitoroidun luontaisen puhdistumisen ydinajatus perustuu siihen, että erityisesti öljyhiilivetyjen mikrobiologista hajoamista tapahtuu lähes poikkeuksetta maaperä- ja pohjavesiympäristössä. Kansainvälinen ja kotimainen tieteellinen tutkimus on osoittanut, että haitta-aineiden massan ja pitoisuuksien väheneminen näiden luontaisten prosessien kautta on merkittävää myös kylmissä ja hapettomissa olosuhteissa.

Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan käytettäessä monitoroitua luontaista puhdistumista kunnostusmenetelmänä, ilmoitusmenettely on riittävä. Kunnostuskohde sijaitsee Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella, joka siten on asian ratkaisijana.

PILAANTUMISTA KOSKEVAT TIEDOT

Selvitys pilaantumista aiheuttaneista tapahtumista

Neste Oil Oyj:n operoimalla Huoltovarmuuskeskuksen öljyvarastolla tapahtui öljyvahinko 27–29.4.2012 välisenä aikana. Varastolla tapahtuneen tuotevaihtoon liittyvän häiriön seurauksena varastoon suotautuvaan ja sieltä poispumpattavaan pohjaveteen sekoittui öljyä, joka pääsi veden mukana ojaan. Öljyinen vesi kulkeutui ojaan pitkin alueella virtaavaan Kulunnanpuroon ja sitä pitkin Oulujärven Jormuanlahteen. Öljyä levisi ojan ja puron rannoille sekä alaviin maastonkohtiin ja vesistöön.

Selvitys pilaantumisen aiheuttaneesta aineesta, pilaantuneen maan määrä ja pilaantuneen alueen pinta-ala

Maastoon ja vesistöön päässeeseen öljyn määrästä on tehty arvioita. Neste Oilin arvion mukaan suurin mahdollinen varastolta päässeeseen öljyn määrä oli 20 m³ (noin 17 000 kg). Geobotanien maastotutkimusten perusteella tekemän arvion mukaan varastolta olisi päässyt öljyä noin 14 000 kg, josta 2000 kg on päätynyt Jormuanlahteen ja 12 000 kg laskuojan ja Kulunnanpuron varsille maastoon.

Kesällä 2013 tehdyn näytteenoton perusteella on tehty uusintalaskelma maastossa vielä olevasta öljyn määrästä. Laskelman perusteella öljyä on vielä jäljellä noin 5600 kg, josta suurin osa (4600 kg) on radan ja öljyvaraston välissä olevalla suoalueella. Tämä alue on toiminut pääasiallisena öljyn kerääjänä. Loput (noin 1000 kg) öljystä on laskelman perusteella Palontien alueella olevalla suoalueella. Yhteispinta-alaltaan pilaantuneen alueen laajuus on noin 5800 m².

Kulunnanpuron varrelta tarkemmin tutkittujen maanäytteiden öljystä noin kaksi kolmasosaa oli alifaattisia hiiliekvivalentiltaan >C8-C16 hiilivetyjä ja kolmannes alifaattisia >C16-C35 hiilivetyjä. Aromaatisten hiilivetyjen osuus oli hyvin pieni.

Maaperä-, pohja- ja pintavesitiedot

Maaperätiedot

Kulunnanjärven, Kulunnanpuron ja Jormuanlahden alueen maaperä on vaihtelevaa. Alueella on Geologian tutkimuskeskuksen maaperäkartan mukaan savea, yms. hienojakeisia maalajeja ja turvemaata, jotka sijoittuvat alaviin maastonkohtiin, sekä kalliomaata ja moreenimaalajeja korkeammilla maastonkohdilla.

Pohja- ja pintavesitiedot

Öljyyntynyt alue ei sijoitu luokitelluille pohjavesialueille. Lähin pohjavesialue on öljyvaraston länsipuolella sijaitseva Matinmäki-Mustikkamäen pohjavesialue, jossa on kolme vedenottamo. Öljyvahinkopaikan lähin etäisyys pohjavesialueen rajaan on 2,1 kilometriä ja lähimpään vedenottamoon 2,9 kilometriä. Laaditun riskinarvioinnin mukaan koko öljyyntynyt alue sijaitsee samalla pohjaveden valuma-alueella, jonka pohjavesi purkautuu Kulunnanpuroon. Riskiä pohjaveden kulkeutumisesta luokitelluille pohjavesialueille ei arvioinnin mukaan ole. Tarkastelualueella on lisäksi pohjavesikaivoja. Kaivojen veden laatua on tutkittu vuonna 2012 eikä tutkimuksissa ole havaittu viitteitä öljyn kulkeutumisesta kaivoihin.

Koko Jormuanlahti, Kuluntajärvi ja Kulunnanpuro kuuluvat Paltaselän valuma-alueeseen. Paltaselkä on Oulujärven selkä, joka sijaitsee Jormuanlahdesta luoteeseen. Kaikki tarkastelualueen pintavedet kulkeutuvat Kulunnanpuroa pitkin Jormuanlahteen.

SELVITYS PUHDISTUSTYÖN SUORITTAMISESTA

Selvitys puhdistustavoitteesta

Ilmoituksen mukaan hiilivetyjen puhdistustavoitteena on öljyhiilivetyjen keskitisleidien (C10-C21) alempi ohjearvo 300 mg/kg. Puhdistustavoite perustuu 23.9.2013 päivättyyn riskinarviointiin (Geobotnia Oy ja FT Esko Rossi).

Puhdistaminen tehdään noin kolme vuotta kestäväenä maaperän luontaisen ja avustetun puhdistumisen seurantana. Puhdistumisseurannasta laaditaan kunnostuksen lopporaportti 30.6.2017 mennessä. Mikäli kunnostustavoitetta ei kohdealueen joissain kohdissa saavuteta kuten esimerkiksi yksittäisissä suon painanteissa 30.6.2017 mennessä tai muuten on syytä epäillä mahdollisesti haittaa aiheuttavia hiilivetypitoisuuksia olevan jäljellä kohdealueen jossain osassa vielä 30.6.2017, tehdään asiassa uusi kunnostustarpeen arviointi ja riskinarviointi 31.12.2017 mennessä. Kohdealueella voidaan maaperätutkimusten ja koealaseurannan avulla seurata öljyhiilivetypitoisuuksien muutosta pistemäisesti. Lisäksi tehdään kokonaisarviointi alueella mahdollisesti jäljellä olevista haitta-aineista kolmen vuoden seurannan jälkeen.

Selvitys käytettävästä puhdistusmenetelmästä ja jätteiden käsittelystä

Ilmoituksessa esitetty puhdistusmenetelmä on luontaisen kunnostuksen seuranta noudattaen tätä menetelmää koskevasta tutkimustiedosta saatavia ohjeita Suomen ympäristökeskuksen valvonnassa. Monitoroitua luontaista puhdistumista esitetään tehtäväksi öljyvaraston sekä rautatien välisellä suoalueella.

Luontaisen puhdistumisen seuraamiseksi, toteamiseksi ja edistämiseksi perustetaan koealoja. Lähinnä öljyvarastoa sijaitsevilla Neste Oil Oyj:n omistukseen siirtyneellä kahden hehtaarin kokoiselle maa-alueelle sekä Kajaanin kaupungin maa-alueelle perustetaan koealoja. Koealoja perustetaan ilmoituksen mukaan neljä. Yhdellä koealalla seurataan luontaista kunnostusta ilman muita toimenpiteitä, toisella koealalle levitetään metsälannoitusohjeiden mukainen määrä lannoitetta, kolmannella ja neljännellä koealalla poistetaan puusto, jyrsitään ja sekoitetaan kannot ja maapohja mahdollisimman tasaiseksi kerrokseksi noin 0,5 m syvyydeltä ja lisätään metsälannoitusta koealalle 3 sama määrä kuin koealalla kaksi sekä koealalle 4 lisätään kaksinkertainen määrä metsälannoitetta. Tällöin saadaan tilanne, jossa voidaan seurata luontaista puhdistumista sekä lannoituksen ja ilmastuksen keinoin avustettua puhdistumista. Koealoilla 3 ja 4 odotetaan maanpinnan jyrsinän aikaansaavan maapohjan parempaa ilmastumista.

Koealojen laajuus tulisi alustavan arvion mukaan olemaan 10 - 100 m². Tämä päätehtään kun seurantatutkimuksen tarkempi tutkimussuunnitelma saadaan valmiiksi. Tutkimussuunnitelma tullaan esittämään ELY-keskuksen hyväksyttäväksi.

Koealoilta saatavan tiedon perusteella voidaan arvioida öljypitoisuuksien puhdistumista koko öljyvahingon vaikutusalueella ja tehdä edellä mainittu kokonaisarvio seurantajakson päättyessä vuonna 2017.

Selvitys puhdistustyön suorittamisesta, työn valvonnasta ja aikataulusta

PIMA -ilmoituksessa esitetyn seurantatyön ja koealojen perustamisen vuonna 2014 toteuttaa Suomen ympäristökeskus (SYKE). Tarvittavat analyysit tehdään SYKE:n laboratoriossa. Työn valvonnan sekä seurantanäytteenoton vuoden 2014 jälkeen toteuttaa Ramboll Oy Kajaani. Jatkoseurannan toteuttajasta päätetään vuoden 2014 kokemusten perusteella.

Vuoden 2014 seurantatulosten valmistuttua Neste Oil Oy esittää Kainuun ELY-keskuksen hyväksyttäväksi suunnitelman ja esityksen siitä, tarvitaanko öljyvahingon vaikutusalueella tehdä ennen vuotta 2017 muita maaperätutkimuksia kuin perustettavilla koealoilla tehtävä seuranta. 30.6.2017 mennessä toteutetaan öljyvahingon vaikutusalueella maaperätutkimus samassa laajuudessa kuin tehtiin vuonna 2013. Aiemmin vuodelle 2015 esitetty laaja maaperätutkimus tehdään, mikäli sitä on pidettävä tarpeellisena vuoden 2014 aikana saatujen tulosten perusteella.

Mikäli metsälannoituksella arvioidaan olevan suotuisa vaikutus hiilivetyjen hajoamiseen, tehdään lannoitusta maanomistajien suostumuksella laajemmalla alueella kuin koealat. Tästä ilmoitetaan ennalta ELY-keskukselle.

Selvitys puhdistamisen ympäristövaikutuksista ja ympäristöhaittojen ehkäisystä

Ilmoituksen mukaan luontaisen puhdistamisen ympäristövaikutukset ovat vähäisiä ja rajoittuvat puuston poistoon ja maapohjan jyrshintään koealoilla (enintään 400 m²) sekä metsälannoituksen käyttöön. Koealojen maapohjan jyrshintän ja lannoituksen ympäristöhaittojen ehkäisy tehdään jättämällä suojakaista (5- 10 m) koealojen ja Kulunnanpuron väliin sekä välttämällä lannoitteen joutumista suoraan puroon, mikäli lannoitetta levitetään laajemmille alueille.

ILMOITUKSEN KÄSITTELY

Ilmoituksen vireille tulo

Ilmoitus vastaanotettiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa 4.3.2014.

Tiedottaminen, lausunnot

Ilmoituksesta on pyydetty lausunto Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta sekä kuultu vaikutusalueen maanomistajia.

Kajaanin kaupungin Ympäristötekniinen lautakunta edellyttää 26.3.2014 päivätyssä lausunnossaan, että Neste Oil Oyj:n on korvattava kunnostuksesta aiheutuvat vahingot erikseen tehtävällä sopimuksella. Maaperän pilaantuneisuus on tutkittava kaikilta Kajaanin kaupungin omistamilta kiinteistöiltä ennen seuranatajakson päättymistä vuonna 2017. Uudesta kunnostustarpeen arvioinnista ja riskinarvioinnista vuonna 2017 on pyydettävä kaupungin lausunto. Esitettyyn maaperän puhdistamismenettelymään kaupungilla ei ole huomauttamista.

ilmoittaa 18.3.2014 tulleessa lausunnossaan tyytyvänsä rahalliseen korvaukseen, koska hän uskoo massanvaihdon aiheuttavan mittavampia seurauksia Kulunnanpuron tilaan.

ilmoittaa 20.3.2014 tulleessa lausunnossaan, ettei heidän osaltaan ole aihetta jatkotoimenpiteisiin.

Neste Oil Oyj:lle varattiin mahdollisuus antaa vastineensa saapuneisiin lausuntoihin. Yhtiö antoi vastineensa 15.4.2014. Vastineen mukaan Neste Oil Oyj:n ja Kajaanin kaupungin välillä on päästy sopimukseen öljyvahingosta aiheutuneiden haittojen korvaamiseksi. Maaperän pilaantuneisuutta ja puhdistamista tullaan tutkimaan Kajaanin kaupungin omistamilla kiinteistöillä ilmoituksessa selvitetyn kolmen vuoden seuranta-

jakson aikana. :n ja :n lausuntoihin yhtiöllä ei ole huomautettavaa.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat - vastuualue on tarkastanut ilmoituksen ja hyväksyy siinä tarkoitetun alueen puhdistamisen ilmoituksen mukaisesti. Töiden toteuttamisessa on noudatettava seuraavia määräyksiä:

Kunnostustavoite

1. Kunnostusmenetelmänä voidaan käyttää ilmoituksessa esitettyä monitoroitua luontaista puhdistumista. Kunnostustavoitteena ovat valtioneuvoston maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista antaman asetuksen (214/2007) mukaiset alemmat ohjearvot.

Perustelut: Valtioneuvoston maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista antaman asetuksen (214/2007) 4 §:n 2 momentin mukaan maaperää pidetään yleensä pilaantuneena, jollei 2 §:ssä tarkoitettusta arvioinnista muuta johdu:

- 1) alueella, jota käytetään teollisuus-, varasto- tai liikennealueena taikka muuna vastaavana alueena, jos yhden tai useamman aineen pitoisuus ylittää säädetyn ylemmän ohjearvon;
- 2) muulla kuin 1 kohdassa tarkoitetulla alueella, jos yhden tai useamman aineen pitoisuus ylittää säädetyn alemman ohjearvon.

Asetuksen mukaan öljyhiilivetyjen alempi ohjearvo kevyillä jakeilla C₅-C₁₀ on 100 mg/kg, keskitisleillä C₁₀-C₂₁ 300 mg/kg ja raskailla öljyhiilivedyillä C₂₁-C₄₀ 1000 mg/kg.

Ilmoituksen tekijä on ilmoituksessaan kertonut puhdistustavoitteena olevan alemmat ohjearvot.

Ympäristönsuojelulain 7 ja 8 §:n pilaamiskielloista seuraa, että pilaantunut maaperä ja pohjavesi on puhdistettava sellaiseksi, ettei siitä aiheudu terveyshaittaa eikä haittaa tai vaaraa ympäristölle. Puhdistettaessa maaperä tässä päätöksessä mainittuihin pitoisuustasoihin, poistetaan puhdistettavalta alueelta ympäristö- ja terveyshaitat sekä maankäytön rajoitteet.

2. Yleisenä tärkeänä tavoitteena on osoittaa, että alueella monitoroidun luontaisen puhdistumisen myötä haitta-aineiden massamäärä ja pitoisuudet alenevat ja millä aikavälillä alenemista tapahtuu. Selvitys kunnostuksen onnistumisesta tulee liittää lupamääräyksessä 16 mainittuun loppuraporttiin.

Perustelut: Monitoroitu luontainen puhdistuminen on riskinhallinta-/kunnostusmenetelmä, jossa haitta-aineiden massan ja pitoisuuden väheneminen ajan myötä luontaisten prosessien tuloksena osoitetaan pilaantuneessa kohteessa seurantatulosten ja niiden tulkinnan avulla. Monitoroidulla luontaisella puhdistumisella tulee olla selkeät tavoitteet, joista erityisesti haitta-aineiden pitoisuuden ja määrän vähenemisen osoittaminen on olennainen asia.

3. Alueella toteutettava monitoroitu luontainen puhdistuminen on aloitettava vuoden 2014 aikana.

Perustelut: Monitoroitu luontainen puhdistuminen kunnostusmenetelmänä on pitkäkestoinen. Sen vuoksi puhdistumisen seuranta on tarpeellista aloittaa viipymättä.

4. Koko öljyvahinkoalueen vaikutusalueella on tehtävä kattava maaperätutkimus 30.6.2017 mennessä. Näytteenottosuunnitelma on toimitettava Kainuun ELY-keskuksen hyväksyttäväksi kahta kuukautta ennen näytteenoton suorittamista. Näytteenotto on tulostettava jokaiselle öljyvahingon vaikutusalueen kiinteistölle.

Perustelut: Ilmoituksessa esitetyllä koealaseurannalla pystytään seuraamaan öljyhiilivetytypitoisuuksien muutosta pistemäisesti. Tämän lisäksi kunnostuksen jälkeen on tarpeen tehdä kokonaisarviointi alueella mahdollisesti jäljellä olevista haitta-aineista ja niiden sijainneista. Maaperätutkimuksen avulla luontaisen puhdistumisen toteutumisen luotettavuutta koko vahinkoalueella voidaan arvioida paremmin. Mahdollisesti viimeinen alueella tehtävä maaperätutkimus on oltava riittävän kattava, jonka vuoksi näytteenottosuunnitelma on tarpeen hyväksyttävä ELY-keskuksella.

5. Mikäli öljyvahingon vaikutusalueelle jää luontaisen puhdistumisen jälkeen tavoitepitoisuudet ylittäviä öljyhiilivetytypitoisuuksia, tulee öljyhiilivetytypitoisuuksien aiheuttama haitta, puhdistamistarve ja jatkotoimenpiteet arvioida riskitarkastelun perusteella.

Perustelut: On mahdollista, että lupamääräyksessä 1 mainittua kunnostustavoitetta ei kaikilta osin saavuteta. Siinä tapauksessa on pystyttävä arvioimaan riskit ja mahdollisten jatkotoimenpiteiden tarve. Mahdollista riskinarviota laadittaessa voidaan taustatietona hyödyntää 23.9.2013 tehtyä pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arviointia.

6. Alueen maaperää on mahdollista kunnostaa myös massanvaihdolla tai muulla soveltuvalla menetelmällä. Tässä tapauksessa Kainuun ELY-keskukselle tulee esittää hyväksyttäväksi suunnitelma vaihtoehtoisen kunnostusmenetelmän käytöstä sekä sen ympäristövaikutuksista.

Perustelut: Maaperä voidaan kunnostaa tämän päätöksen nojalla tarvittavilta osin myös massanvaihdolla tai muulla soveltuvalla menetelmällä mikäli todetaan, että monitoroitu luontainen puhdistuminen ei ole kaikilta osin riittävä kunnostusmenetelmä. Kunnostukseen liittyvistä yksityiskohdista on tarvittavien

viranomaisohjeiden antamiseksi tarpeen esittää suunnitelma Kainuun ELY-keskukselle.

7. Mikäli kunnostuksen yhteydessä pinta- tai pohjavedessä todetaan haitta-aineita, tulee asiasta ilmoittaa Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ilmoituksen perusteella ELY-keskus voi edellyttää vesinäytteenottoa tai muita toimenpiteitä.

Perustelut: Esimerkiksi koealoja perustaessa on mahdollista, että maaperästä irtoaa öljyä pintavesiin. Ilmoitusvelvollisuus on tarpeen määrätä, jotta valvontaviranomaisen on mahdollista antaa tarvittavia viranomaisohjeita. Pohjaveden tarkkailun yksityiskohdista sovitaan erikseen tutkimussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Tutkimussuunnitelma

8. Ilmoituksessa esitetty tutkimussuunnitelma on toimitettava Kainuun ELY-keskuksen hyväksyttäväksi sen määräämänä aikana ja vähintään kuukausi ennen koealojen perustamista. Tutkimussuunnitelmaan on lisättävä hakijan esitys pinta- ja pohjaveden tarkkailusta kunnostustyön aikana. Lisäksi tutkimussuunnitelmaan on liitettävä hakijan suunnitelma ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja niihin varautumisesta kunnostustyön aikana.

Perustelut: Kunnostuksen aloituksen nopean etenemisen vuoksi tutkimussuunnitelman toimittamiselle on tarpeen asettaa määräaika. Tutkimussuunnitelmaan on tarpeen liittää esitys pinta- ja pohjaveden tarkkailusta, koska esimerkiksi öljyisellä alueella tehtävä maanmuokkaus voi sateiden aikana aiheuttaa öljyn kulkeutumista veteen. Tällaisiin tilanteisiin varautumista varten ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi hakijan on esitettävä suunnitelma osana tutkimussuunnitelmaa. ELY-keskuksella tulee olla mahdollisuus täydentää suunnitelmaa ennen sen hyväksymistä.

Kunnostuksen valvonta

9. Kunnostustyölle on nimettävä valvoja, jolla on tarvittava kokemus ja pätevyys pilaantuneen maaperän kunnostukseen ja kunnostustöiden valvontaan. Valvojan yhteystiedot on ilmoitettava ennen töiden aloittamista Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Valvojan tulee laatia työn alussa pöytäkirja, johon kirjataan mm. urakoitsijan yhteystiedot, työturvallisuusasiat ja kalustotiedot. Asiakirjaa tulee täydentää ja ylläpitää kunnostustyön aikana.

Perustelut: Valvojan nimeämisellä varmistetaan, että kunnostus toteutetaan asianmukaisesti ja laadukkaasti, ja että tiedonkulku työn aikana on sujuvaa. Määräyksessä mainittujen tietojen dokumentointi on tarpeen kunnostustyön asianmukaisen toteuttamisen, valvonnan ja tiedonkulun vuoksi

10. Määräyksen 1 tarkoittamat puhdistustasot on varmennettava riittäväillä kenttä- ja laboratorionäytteillä, joiden ottaminen ja analysointi on tehtävä kunnostuksen valvojan kontrolloimana. Laboratorionäytteiden analysointi tulee tapahtua akkreditoitussa laboratoriossa.

Näytteenotossa on määritettävä maaperän öljyhiilivetyjen pitoisuus bensiinijakeiden, keskitisleiden ja raskaiden öljyjakeiden osalta. Lisäksi jokaiselta koealalta on tehtävä öljyhiilivetyjakeiden fraktioanalyysit kunnostustyön alkaessa, sen aikana ja kunnostustyön jälkeen. Tehtävien tutkimusten laajuus tulee esittää tarkemmin tutkimussuunnitelmassa.

Perustelut: Näytteenotolla selvitetään maaperän pilaantuneisuusaste siten, että luontaisen puhdistumisen onnistumisesta saadaan lisätietoa. Kontrollinäyttein määritellään myös pilaantumisen laajuus maaperässä. Laboratoriotutkimuksilla tarkistetaan kenttämittausten oikeellisuus. Öljyhiilivetyjen fraktioanalyysit ovat tarpeen, kun selvitetään kuinka öljyhiilivetyjen eri jakeiden jakaumaprofiili muuttuu ajan myötä.

11. Kunnostustyön aikana tulee pitää työmaapöytäkirjaa, johon kirjataan tehdyt toimenpiteet ja kunnostuksen kannalta merkitykselliset tapahtumat. Pöytäkirjat on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan ja ne on pyynnöstä esitettävä valvovalle viranomaiselle.

Perustelut: Viranomaisvalvonta ja toiminnanharjoittajan vastuu edellyttävät kirjanpitoa, laadun valvontaa, tarkkailua ja raportointia. Kunnostushankkeen kaikkien työvaiheiden huolellinen ja selkeä dokumentointi on tarpeellista jäte-lain mukaisen viranomaisvalvonnan ohella myös puhdistamisprosessin loppuraportin laatimiseksi.

12. Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle tulee varata mahdollisuus kunnostustöiden tarkastamiseen sovittavana aikana. Työn aikana ilmenevistä poikkeuksellisista tapahtumista on viipymättä ilmoitettava Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Toiminnanharjoittajan on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin vahinkojen ja haittojen torjumiseksi.

Perustelut: Tiedonkulun ja viranomaisvalvonnan varmistamiseksi mahdollisuus kunnostustöiden tarkastamiseen on tarpeen. Ilmoitusvelvollisuus poikkeustilanteista on määrätty viranomaisten tiedon saannin varmistamiseksi, valvonnan toteuttamiseksi ja mahdollisten viranomaisohjeiden antamiseksi. Määräys torjuntatoimenpiteisiin ryhtymisestä päästöjen torjumiseksi on annettu välittömän pilaantumisen ehkäisemiseksi ja haittojen minimoimiseksi.

Tiedottaminen

13. Kunnostuksen alkamisesta ja koealojen perustamisesta on tiedotettava ennen töiden aloittamista Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Perustelut: Valvonnan kannalta on välttämätöntä, että viranomaisille toimitetaan tieto kunnostustöiden suunnitellusta aloittamisajankohdasta ennen töiden aloittamista.

14. Kunnostustöistä on tiedotettava öljyvahinkoalueen maanomistajia vähintään kerran vuodessa tehtävillä tiedotteilla. Tiedotteet on lähetettävä tiedoksi myös Kainuun ELY-keskukselle sekä Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Perustelut: Monitoroidun luontaisen puhdistumisen seuranta koealoilla tuo lisätietoa myös muiden alueiden öljyhiilivetytypitoisuuksien kehityksestä. Tämän vuoksi kunnostusprojektin etenemisestä on tarpeellista tiedottaa kaikkia vaikutusalueen maanomistajia. Tiedon kulun varmistamiseksi tiedotteet on tarpeen lähettää myös viranomaisille.

Raportointi

15. Kunnostustöiden etenemisestä on laadittava vuosittain yhteenvetoraportti, jossa on esitetty alueella vuoden aikana tehdyt toimenpiteet, tehdyt tutkimukset ja seurantatulokset sekä yhteenveto työmaapöytäkirjasta. Lisäksi raportissa tulee esittää seuraavana vuonna tehtäväksi suunnitellut toimenpiteet ja mm. arvio siitä, onko seurantatulosten perusteella metsälannoitusta syytä laajentaa. Raportti tulee toimittaa raportointivuotta seuraavan helmikuun loppuun mennessä Kainuun ELY-keskukselle sekä Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Perustelut: Valvonnan ja tiedonkulun kannalta on välttämätöntä, että viranomaisille toimitetaan vuosittain tieto kunnostuksen etenemisestä ja suunnitelluista toimenpiteistä.

16. Kunnostustyöstä on laadittava loppuraportti, joka on toimitettava Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä vaikutusalueen maanomistajille viimeistään 31.12.2017. Loppuraportissa on esitettävä ainakin seuraavat tiedot:

- yhteenveto työmaapöytäkirjasta,
- yhteenveto kiinteistöillä tehdyistä kunnostustoimista, kenttä- ja laboratorio-tutkimuksista sekä tutkimustulokset,
- kattava tutkimustuloksiin perustuva arvio monitoroidun luontaisen puhdistumisen onnistumisesta ja soveltuvuudesta kyseisessä kohteessa. Selvitykseen tulee sisällyttää arvio haitta-aineiden massan vähenemisestä ajan funktiona suhteessa alkutilanteeseen. Arvio tulee ulottaa koko öljyvahingon vaikutusalueelle.
- näytepisteiden koordinaatit (ETRS-TM35FIN)

- tarvittaessa toteutuneiden kaivantojen laajuus ja syvyys sekä sijainti koordinaatistoon sidotulla kartalla,
- tarvittaessa selvitys kaivannoista poistettujen maa-ainesten laadusta, määrästä, käsittelystä ja sijoituspaikasta sekä
- tarvittaessa lupamääräyksessä 1 mainittu riskinarvio ja selvitys jatkotarkkailu- ja puhdistustarpeesta.

Perustelut: Loppuraportin perusteella arvioidaan kunnostuksen lopputuloksen hyväksyttävyyttä sekä mahdolliset jatkotoimenpiteet sekä jälkiseurantatarve. Loppuraportin laadun varmistamiseksi päätöksessä on tarpeen antaa vähimmäisvaatimukset raportin sisällöstä. Raportissa tulee keskittyä erityisesti monitoroidun luontaisen puhdistumisen soveltuvuuteen ja toimivuuteen alueella. Loppuraportissa on tärkeää osoittaa kuinka paljon haitta-aineiden määrät ovat seurantajakson aikana vähentyneet. Tiedon kulun varmistamiseksi loppuraportti on toimitettava tiedoksi myös alueen maanomistajille.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Jätelaki (646/2011) 2, 5, 6, 12, 13, 15, 16, 17, 29, 30, 31, 118, 119, 121 ja 122 §

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012) 11 §

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) 4, 7, 8, 14, 75, 78 §

Ympäristönsuojeluasetus (169/2000) 24 - 27 §

Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007)

Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen maksullisista suoritteista vuonna 2014 (3/2014)

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSI ANTAMINEN

Päätös

Ilmoittaja

Liitteen 1 mukaiset maanomistajat

Jäljennös maksutta

Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen (sähköisesti)

Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Kuulutus tiedoksi

Liitteen 1 mukaiset maanomistajat

Paltaniemen-Jormuan kalaveden osakaskunta (sähköisesti: punju.heikki@gmail.com)

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat - vastuualue tiedottaa tästä päätöksestä kuuluttamalla ympäristönsuojelulain 54 §:n mukaisessa järjestyksessä Kajaanin kaupungin ilmoitustaululla.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 1 100 euroa.

Päätöksen maksu määräytyy Valtioneuvoston asetuksen (3/2014) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen maksullisista suoritteista vuonna 2014 mukaisesti ilmoituksen käsittelyyn kuluneen ajan perusteella (20 tuntia x 55 euroa/tunti).

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ja maksuun saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Muutosta saavat hakea kirjallisella valituksella ilmoituksen tekijä ja ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristö vaikutukset ilmenevät, sekä laitoksen sijaintikunnan kunnanhallitus ja sellaiset viranomaiset, joiden tehtävänä on valvoa asiassa yleistä etua.

Valitusosoitus on liitteenä.

Luonto ja ympäristövastuu yksikön päällikkö,

Sari Myllyoja
Ylitarkastaja

Veera Pikkarainen
Ylitarkastaja

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastualueen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä on toimitettava liitteineen valitusajassa hallinto-oikeudelle.

Valitusaika

Valitus on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle viimeistään kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen antamispäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Valitusaika päättyy 2.6.2014.

Valituksen sisältö ja liitteet

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset voidaan asianosaiselle tiedottaa
- päätös, johon haetaan muutosta ja
 - miltä kohdin muutosta haetaan
 - mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi sekä
 - millä perusteilla muutoksia vaaditaan

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Valituskirjelmään on liitettävä

- ilmoitusta koskeva elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle asiamiehen valtakirja

Valituksen toimittaminen perille

Valitus on toimitettava Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon. Lähettäjän vastuulla asiakirjat saadaan lähettää myös postitse tai lähetin välityksellä taikka sähköpostilla. Postiin asiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen viraston aukiolon päättymistä. Sähköpostitse lähetettyjen asiakirjojen pitää olla kirjaamon sähköpostiosoitteessa ennen viraston aukiolon päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 26.7.1993/701 nojalla muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksuna 97 euroa. Mainitussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Vaasan hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Korsholmanpuistikko 43

Postiosoite: PL 204 65101 Vaasa

Sähköpostiosoite: vaasa.hao@om.fi

Puhelin: 010 36 42611, telekopio 010 36 42760

Aukioloaika: klo 8.00–16.15